

**Schriftelijke aanvullende vragen van D66 aan het college van
Burgemeester en Wethouders van de gemeente Aa en Hunze**

**Betreft: Lichtverontreiniging door windmolens, PFAS verspreiding door
erosie van de windmolen wieken en afstemming van meetmethoden
geluid met windpark N33.**

Datum: 25-04-2023

Overweging

Op 16 maart 2023 zijn we tijdens een informerende raadsbijeenkomst voorgelicht over de VTH-resultaten in 2022. Deze voorlichting vond plaats door het college en de RUDD. Bij deze voorlichting hebben we de controle op het licht en pulserend licht afkomstig van windmolens aangedragen. Door uw college en de RUDD werd de toezegging gedaan dat we geïnformeerd zouden worden over de normen waaraan windmolens moeten voldoen, de controles die zijn uitgevoerd om vast te stellen of daadwerkelijk voldaan werd aan deze normen en de uitkomsten van deze controles. Uit onderzoek blijkt dat de verlichting gebaseerd is op slecht weer omstandigheden. Bij goed weer, zichtbaarheid 5 km, bestaat de mogelijkheid de verlichting te dimmen tot 30%. Bij zichtbaarheid tot 10 km bestaat de mogelijkheid de verlichting te dimmen tot 10% van het slecht weer niveau. Eveneens zou duidelijkheid worden gegeven of een dergelijke controle al in onze gemeente heeft plaats gevonden en wat de bevindingen waren.

Daarnaast kwamen we afgelopen week enkele artikelen tegen waarin gesproken werd over de verontreiniging met PFAS ontstaan door de erosie van de wieken van windmolens. Per windturbine met wieken van 130 meter wordt jaarlijks ruim 60 kilo aan schadelijk materiaal verspreid in de omgeving. Dit betreft o.a. micro- en nanoplastics en Bisfenol A uit de epoxyharsen. PFAS is gebruikt als beschermende coating voor het afstoten van vet en water bij windmolens en komt ook door erosie vrij. Dit kan

leiden tot verontreiniging van bodem, gewas en grondwater. En erger nog via de lucht tot directe gezondheidseffecten.

De niet-afbreekbaarheid is de overkoepelende eigenschap van alle PFAS, ook van de vele PFAS waarover op dit moment nog niet zoveel bekend is. De overige eigenschappen verschillen per specifieke PFAS.

- snel en makkelijk verspreidend (mobiel)
- ophopend in het menselijk lichaam, in dieren en planten (bioaccumulerend)
- met schadelijke effecten in mensen en het milieu (toxisch).

Schadelijk is bijvoorbeeld het effect op het immuunsysteem, op de voortplanting en ontwikkeling van het ongeboren kind. Ook kunnen PFAS een negatief effect hebben op het bloed en de lever, en kanker veroorzaken. In de natuur kunnen ze problemen opleveren voor dieren in de top van de voedselketen, zoals vogels en zoogdieren.

In uw brief van 13 april 2023 laat u weten dat u samen met de gemeente Borger-Odoorn aanvullende geluidsmetingen laat uitvoeren door het bedrijf LBP SIGHT. Er wordt gesproken van brononderzoek.

In de Veendammer van 29 maart 2023 konden we lezen dat de gemeenten Veendam, Oldambt en Midden Groningen en eveneens het ministerie van Economische Zaken de fabrikant Siemens Gamesa alsook de exploitanten, de RWE en Eurus een soortgelijk brononderzoek gaan uitvoeren. Deze deelnemers aan dit onderzoek in het windpark N33 meten aan woningen maar ook in de gondel van de molens.

Dit lijkt een andersoortige opzet dan de metingen waarvoor u opdracht hebt gegeven.

Onze vragen splitsen we op in drie delen, eerst het licht en daarna PFAS en tot slot afstemming geluidmeting met windpark N33.

Vragen licht

- Bij de informerende raadsbijeenkomst werd door de RUDD aangegeven dat ook op de verlichting van windparken toezicht wordt gehouden. Wat zijn de normen waaraan wordt getoetst? Hoe vaak wordt dit toezicht uitgevoerd en wat zijn de bevindingen van dit toezicht?
- Bent u op de hoogte van de mogelijkheid van het dimmen van de verlichting bij goede weersomstandigheden? Bent u voornemens dit dimmen via de RUDD af te dwingen bij het windpark ter voorkoming van onnodige lichtverontreiniging? Zo ja hoe gaat u dat dan uitvoeren en zo nee waarom niet?

- Bent u op de hoogte van proeven met naderingsdetectie? Ziet u mogelijkheden om met het windpark een naderingsdetectie project te starten? Zo ja hoe gaat u dat dan uitvoeren en zo nee waarom niet?
- Gaat u de mogelijkheid tot beperking lichthinder afkomstig van het windmolenpark N33 onder de aandacht brengen van het college van de gemeente Veendam? Zo nee waarom niet?
- Kent u effecten op mens en dier van door draaiende wieken veroorzaakt pulserend licht? Zo ja welke zijn dit Zo nee waarom niet?

Vragen PFAS

- D66 legt uw college de vraag voor of er onderzoek wordt uitgevoerd naar de verspreiding van PFAS door erosie van de windmolen wieken in het windpark. Is het college voornemens alsnog een onderzoek naar dit gezondheidsaspect in te stellen in het referentiegebied? Zo ja hoe gaat dat dan gebeuren en zo nee, waarom niet?
- Gaat u dit mogelijke gevaarlijk aspect voor de volksgezondheid van PFAS onder de aandacht brengen bij de GGD? Zo nee waarom niet?

Vragen Geluid

- Bent u met ons van mening dat de uitwisselbaarheid van meetgegevens in twee aanpalende windparken van belang is? Zo neen waarom niet?
- Hebt u met de betrokken gemeenten van het windpark N33 afstemming gezocht over de wijze van geluidsmetingen? Zo ja zijn deze onderzoeken op elkaar afgestemd en zo nee waarom niet?
- Worden de verschillende onderzoeken met elkaar vergeleken? Zo ja op welke wijze en zo nee waarom niet?
- Gaat u net als in het windpark N33 metingen verrichten in de gondels? Zo ja hoe en zo nee waarom niet?

Namens de fractie van D66,
Arie Fonk
Marita de Groot